

Агата Кристи

Злополука

– ...И ти казвам, същата жена е, няма никакво съмнение!

Капитан Хейдок погледна пламенното, енергично лице на приятеля си и въздъхна. Искаше му се Еванс да не е толкова сигурен и толкова тържествуващ. По време на плаванията си старият морски капитан се беше научил да не се занимава с неща, които не го засягаха лично. Приятелят му, Еванс, бивш инспектор в Отдела за разследване на престъпления, имаше различна житейска философия. Неговото мото по-рано беше „да се действа съобразно с получената информация“ и го бе усъвършенствал до там, че сам търсеше информация. Преди инспектор Еванс беше много способен, бдителен полицай и заслужено си бе спечелил получения чин. Дори сега, след като напусна полицията и се установи в провинциалната къщичка на своите мечти, професионалният му инстинкт все още действаше.

– Не се случва често да забравя някоя физиономия – повтори самодоволно той. – Госпожа Антъни, да, това със сигурност е госпожа Антъни. Когато ми показахте госпожа Мероудин, веднага я познах.

Капитан Хейдок се размърда смутено. Мероудин бяха най-близките му съседи, изключвайки самия Еванс и това идентифициране на госпожа Мероудин като бивша героиня от шумен процес го натъжи.

– Било е много отдавна – каза доста нерешително.

– Девет години. Девет години и три месеца. Спомняш ли си делото? – попита Еванс, както винаги точен.

– Смътно.

– Оказа се, че Антъни е приемал арсеник и я оправдали – каза Еванс.

– А не трябваше ли?

– Нямахме никакви причини да не го направят. Това беше единствената възможна присъда при наличните доказателства. Абсолютно правилно.

– Тогава всичко е наред и не виждам защо да се тревожим – рече Хейдок.

– Кой се тревожи?

– Мислех, че ти.

– Съвсем не.

– Всичко е приключило – отсеке капитанът. – Ако веднъж в живота си госпожа Мероудин е имала нещастieto да бъде съдена за убийство и оправдана...

– Обикновено не се смята за нещастие да бъдеш оправдан – вметна Еванс.

Капитан Хейдок раздражено продължи:

– Знаеш какво искам да кажа. Ако бедната дама е била подложена на това мъчително преживяване, не е наша работа да го раздухваме, нали?

Еванс не отговори.

– Хайде, Еванс. Дамата е била невинна, току-що го каза.

– Не съм казвал, че е невинна. Казах, че е била оправдана.

– Това е едно и също.

– Не винаги.

Капитан Хейдок, който понечи да изтръска лулата си, почуквайки я по страничната облегалка на стола, се спря, поизправи се и много оживено каза:

– Я чакай малко! Накъде биеш? Смяташ, че не е била невинна?

– Не бих казал това. Аз просто... не знам. Антъни имал навика да взима арсеник. Съпругата му го доставяла. Един ден, по погрешка, взел прекалено голямо количество. Дали грешката е била негова или на съпругата му? Никой не може да каже и съдът много основателно я е оправдал поради липса на доказателства. Това е съвсем правилно и аз не намирам нищо нередно. Все пак бих искал да разбера.

Капитан Хейдок отново насочи внимание към лулата си и успокоително каза:

– Е, това не е наша работа.

– Не съм съвсем сигурен...

– Но положително...

– Чуй ме. Този човек, Мериудин... спомняш ли си... една вечер в лабораторията си се занимаваше с опити...

– Да. Той спомена теста на Марш за арсеник. Каза, че ти ще научиш всичко за него... това е в твоята област... и се подсмихна. Нямахте да го каже, ако беше помислил малко...

Еванс го прекъсна:

– Имаш пред вид, че нямаше да го каже, ако знаеше. Женени са от колко... шест години ли ми каза? Хващам се на бас на каквото поискаш, че той не е имал представа, че жена му е известната госпожа Антъни.

– Е, със сигурност няма да го научи от мен – заяви твърдо капитан Хейдок.

Еванс не обърна внимание на забележката му и продължи:

– Прекъсна ме. След теста на Марш Мериудин загря някакво вещество в епруветка, остатъка разтвори във вода и после го утаи с добавяне на сребърен нитрат. Това било тест за хлорати. Точен,

непретенциозен малък тест. Но в една книга, която беше оставена отворена, успях да прочета следното: „H₂SO₄ разлага хлоратите с отделяне на ClO₂. При нагряване се получава силна експлозия, поради това сместа трябва да се държи на студено и да се използва само в много малки количества.“

Хейдок се втренчи в приятеля си.

– Е, и какво от това?

– Само толкова. В моята професия също си имаме тестове, тестове за убийство. Фактите се натрупват, претеглят, прави се анализ, ако се допусне наличие на предубеденост и обща неточност в показанията на свидетелите. Но има и друг тест за убийство, който е много точен, но доста опасен! Убиецът рядко се задоволява с едно престъпление. Ако му се даде време и не се чувства заподозрян, той ще извърши и друго. Например хващаш един мъж – убил ли е жена си, или не? – доказателствата срещу него не са много убедителни. Погледни в миналото му. Ако откриеш, че е имал няколко жени и те всички са умрели, да кажем по доста любопитен начин, тогава знаеш! Разбираш ли, не говоря като юрист. Говоря за почти несъмнен факт. След като веднъж знаеш, можеш да продължиш да търсиш доказателства.

– Е?

– Сега стигам до същността. Ако има нещо в миналото, тогава добре. Но да предположим, че хващаш убиеца при неговото или нейното първо престъпление. В такъв случай този тест няма да даде резултат. Но да предположим, че оправдания престъпник започне да живее под ново име. Ще повтори ли убиецът престъплението или не?

– Тази идея е ужасна!

– Все още ли смяташ, че не е наша работа?

– Да, смятам. Нямах причина да мислиш, че госпожа Мериудин не е една съвсем невинна жена.

Бившият инспектор замълча за малко. После бавно изрече:

– Казах ти, че проучихме миналото ѝ и не открихме нищо. Но това не е съвсем вярно. Имала е един заварен баща. Когато е била момиче на осемнадесет години, е харесвала някакъв младеж и баща ѝ е упражнил властта си, за да ги раздели. Със заварения си баща излезли на разходка към една доста опасна скала. Станала злополука, завареният баща отишъл прекалено близо до ръба, който поддал. Той паднал и умрял.

– Не смяташ...

– Било е злополука. Злополука! Свърхдозата арсен на Антъни е била злополука. Нямахте дори да я съдят, ако не беше се разбрало, че е

имало и друг мъж. Между другото той изчезнал. Изглежда не е останал удовлетворен, дори и съдиите да са били. Казвам ти, Хейдок, що се отнася до тази жена, страхувам се от друга... злополука!

Старият капитан сви рамене.

– Минали са девет години от тогава. Защо трябва сега да има друга „злополука“, както я наричаш?

– Не казах сега. Казах някой ден. Ако се появи нужният мотив.

Капитан Хейдок сви рамене.

– Е, не знам как ще го предотвратиш.

– Аз също – каза мрачно Еванс.

– Бих оставил тази работа. Никога не е излизало нищо добро от това да се месиш в живота на другите.

Но този съвет не беше приятен за бившия инспектор. Той бе търпелив, но решителен човек. Сбогувайки се с приятеля си, тръгна безцелно надолу към селото, прехвърляйки в съзнанието си възможностите за подходящи действия.

Когато се отби в пощата, да си купи няколко марки, той се сблъска с обекта на своите тревоги, Джордж Мероудин. Пенсионираният професор по химия беше дребен, замечтан човек, вежлив и благ, и обикновено напълно разсеян. Той го позна и приятелски го поздрави, навеждайки се да вдигне писмата, които при сблъсъка изпусна на земята. Еванс също се наведе и тъй като бе по-бърз, пръв ги взе и ги подаде на собственика им, като се извини.

Правейки това, ги погледна и адресът на най-горното внезапно събуди отново всичките му подозрения. На него беше написано името на добре известна застрахователна компания.

Мигновено взе решение. Простодушният Джордж Мероудин едва ли разбра как стана така, че двамата с бившия инспектор тръгнаха заедно из селото и още по-малко можеше да каже как се случи разговорът да се завърти около застраховката за живот.

За Еванс не беше трудно да постигне целта си. Мероудин сам доброволно го информира, че току-що си е направил застраховка „Живот“ в полза на съпругата си и поиска мнението на Еванс за въпросната компания, като обясни:

– Направих някои доста неблагоприятни инвестиции. В резултат приходите ми намаляха. Ако се случи нещо с мен, жена ми ще изпадне в нужда. Застраховката ще поправи положението.

– И тя не възрази? – попита небрежно Еванс. – Знаете ли, някои жени са против. Смятат, че такива неща носят нещастие.

– О, Маргарет е много практична. Изобщо няма предразсъдъци. Дори ми се струва, че първоначално това беше нейна идея. Не ѝ хареса, че толкова се тревожа – каза, усмихвайки се Меровудин.

Еванс беше получил информацията, от която се нуждаеше. Скоро след това се разделиха и той мрачно сви устни. Покойният господин Антъни беше застраховал живота си в полза на своята съпруга няколко седмици преди смъртта си.

Свикнал да се опира на инстинкта си, Еванс беше абсолютно сигурен в себе си. Друг въпрос беше как да действа. Не ставаше дума да арестува престъпник с окървавени ръце, а да предотврати извършването на престъпление и това беше много по-различно и по-трудно нещо.

През целия ден беше много замислен. Този следобед на местния площад щеше да има празник на консерваторите и той отиде там, като се впусна да участва в различни игри – познаване теглото на прасе, целене на кокосови орехи... През цялото време беше със същото изражение на пълно концентриране. Дори си позволи да даде половин корона на Зара, гадателката с магически кристал, като при това леко се усмихваше на себе си, спомняйки си какви мерки бе предприемал срещу гадателите, когато работеше.

Не обърна голямо внимание на напевния ѝ монотонен глас, докато краят на едно изречение не привлече вниманието му:

– Много скоро, наистина много скоро ще се забъркаш в една работа на живот и смърт... На живот и смърт за един човек.

– Е, какво е това? – попита рязко той.

– Решение... – трябва да вземеш решение. Трябва да си много внимателен... много, много внимателен... Ако направиш грешка... и най-малката грешка...

– Да?

Гадателката потрепери. Инспектор Еванс знаеше, че всичко това са глупости, но все пак се впечатли.

– Предупреждавам те... не трябва да правиш грешки. Ако направиш, виждам ясно – смърт...

Странно, много странно. Смърт. И тя я вижда!

– Ако направя грешка, това ще означава смърт? Така ли?

– Да.

– В такъв случай не трябва да правя грешки, нали? – рече Еванс, като стана и подаде половин корона.

Говореше безгрижно, но когато излезе от палатката, силно стисна зъби. Лесно е да се каже, но не е толкова лесно да се направи. Не трябва

да прави грешка. Един живот, един човешки живот зависеше от това.

И нямаше кой да му помогне. Погледна насреща към фигурата на своя приятел Хейдок в далечината. От там няма да дойде помощ. Мото-то на Хейдок беше „Остави всички на мира.“ Но това нямаше да помогне в случая.

Хейдок говореше с една дама. Тя се отдалечи от него, приближавайки се към Еванс и инспекторът я позна. Беше госпожа Меровудин. Импулсивно застана нарочно на пътя ѝ.

Госпожа Меровудин беше много красива жена. Имаше широко, ведро чело, много красиви кафяви очи и спокоен израз на лицето. Приличаше на италианска мадона. Приликата се засилваше от разделената ѝ по средата на път коса, покриваща ушите. Имаше дълбок, доста приятен глас.

Усмихна се за поздрав на Еванс със самодоволна усмивка.

– Мислех си дали сте вие, госпожо Антъни, искам да кажа госпожо Меровудин – започна безгрижно той.

Съзнателно направи грешката, наблюдавайки я скрито. Видя, че очите ѝ се разшириха, чу я бързо да си поема дъх. Но погледът ѝ не трепна. Тя го погледна спокойно и гордо, и тихо каза:

– Търся съпруга си. Виждали ли сте го някъде наоколо?

– Когато го видях за последен път, отиваше натам.

Те тръгнаха един до друг в указаната посока, бърбейки тихо и приятно. Инспекторът почувства, че възхищението му нараства. Каква жена! Какво самообладание. Каква уравновесеност. Забележителна жена и много опасна. Беше сигурен – много опасна.

Все още бе твърде неспокоен, въпреки че беше доволен от първата стъпка, която направи. Беше ѝ дал да разбере, че я е познал. Това щеше да я накара да внимава. Нямаше да посмее да направи опит за нещо прибързано. Проблемът беше господин Меровудин. Ако той можеше да бъде предупреден...

Откриха дребничкия мъж, съзерцаващ разсеяно една китайска кукла, която беше спечелил на една от игрите.

Съпругата му предложи да си отидат у дома и той с готовност се съгласи. Госпожа Меровудин се обърна към инспектора:

– Няма ли да дойдете с нас да пийнем спокойно по чаша чай, господин Еванс?

Дали в гласа ѝ нямаше лека нотка на предизвикателство? Струваше му се, че има.

– Благодаря ви, госпожо Меровудин, много бих искал.

Тръгнаха натам, говорейки за приятни, обикновени неща. Слънцето грееше, имаше лек бриз, всичко наоколо беше приятно и спокойно.

Прислужницата им отишла на празненството, обясни госпожа Меровудин, когато стигнаха до очарователната, старомодна къща. Тя влезе в стаята си, за да си махне шапката. Върна се да сложи чая, и да загрее вода в чайника на малък сребърен спиртник. От полицата взе три малки бокала и чинийки, после обясни:

– Имаме много специален китайски чай и винаги го прием по китайски – в бокали, а не в чаши.

Тя замълча, надникна в един бокал и го смени с друг, като възкликна с раздражение:

– Джордж, колко лошо от твоя страна. Отново си ползвал тези бокали.

– Съжалявам, скъпа. Те са толкова удобни по големина. Тези, които поръчах, още не са пристигнали – обясни с извинителен тон професорът.

– Някой ден ще ни изтровиш всички – рече полуусмихната съпругата му. – Мери ги намира в лабораторията, носи ги обратно тук и никога не си прави труда да ги измие, освен ако в тях не се вижда ясно, че има нещо. Та ти използваше един за калиев цианид оня ден. Наистина, Джордж, това е много опасно.

Професор Меровудин я погледна с леко раздражение.

– Не е работа на Мери да изнася неща от лабораторията. Не трябва да пипа нищо там.

– Но ние често оставяме чашите си от чая там. Как може тя да знае? Бъди благоразумен, скъпи.

Професорът отиде в лабораторията, като си мърмореше, а госпожа Меровудин с усмивка наля гореща вода върху чая и изгаси пламъка на малкия сребърен спиртник.

Еванс беше озадачен. И все пак нещо проблесна в съзнанието му. По една или друга причина тя си разкриваше картите. Дали това щеше да е „злополуката“? Дали говореше за всичко това нарочно, за да подготви предварително алибито си? Така, че когато някой ден „злополуката“ стане, той да е принуден да даде показания в нейна полза. Глупаво от нейна страна, ако е така, защото преди това...

Внезапно той си пое въздух. Беше наляла чая в трита бокала. Единия постави пред него, втория – пред себе си, а третия сложи на малка масичка до огъня, близо до стола, на който обикновено седеше съпругът ѝ. Когато го постави там, устните ѝ се извиха в лека, странна усмивка.

Усмивката я издаде.

Той знаеше!

Забележителна жена – опасна жена. Никакво изчакване – никаква подготовка. Този следобед – тъкмо този следобед, когато той е тук за свидетел. Тази смелост го накара да притаи дъх.

Беше умно, беше дяволски умно. Той нямаше да може да докаже нищо. Тя разчиташе на това, че той няма да заподозре – просто защото беше „толкова скоро“. Жена със светкавична мисъл и действие.

Пое дълбоко въздух и се наклони напред.

– Госпожо Мероудин, аз съм човек със странни капризи. Ще бъдете ли така добра да угодите на един от тях?

Погледна го въпросително, но без подозрение.

Той стана, взе бокала, който беше пред нея, отиде до малката масичка и го размени с другия, който донесе обратно и постави пред нея.

– Искам да ви видя да изпиете това.

Очите ѝ срещнаха неговите. Бяха спокойни, непроницаеми. Лицето ѝ бавно преbledня.

Протегна ръка, повдигна бокала. Той притаи дъх. Ами ако все пак беше направил грешка?

Тя го повдигна до устните си – в последния миг, треперейки, се наведе напред и бързо го изля в една саксия с папрат. После се облегна назад и го погледна предизвикателно.

Той въздъхна дълбоко и облекчено, и отново седна.

– Е? – попита тя.

Гласът ѝ се беше променил. Беше леко подигравателен – предизвикателен.

Отговори ѝ трезво и тихо:

– Вие сте много умна жена, госпожо Мероудин. Мисля, че ме разбирате. Не трябва да има... повторение. Знаете какво искам да кажа?

– Знам какво искате да кажете.

Гласът ѝ беше равен, безизразен. Той кимна удовлетворено с глава. Беше умна жена и не желаше да я обесят.

– За дълъг живот на вас и съпруга ви – каза многозначително и повдигна чая към устните си.

После лицето му се промени, ужасно се изкриви... Той се опита да стане – да извика... Тялото му се вдърви – лицето му стана червено. Отпусна се на стола си – крайниците му конвулсивно се свиха.

Госпожа Мероудин се наведе напред, като го наблюдаваше. Лека усмивка пробягна по устните ѝ. Заговори му – много тихо и нежно:

– Вие направихте грешка, господин Еванс. Помислихте, че искам да убия Джордж... Колко глупаво от ваша страна... много глупаво.

Тя постоя там още малко, наблюдавайки мъртвия мъж, третия, който беше заплашил да пресече пътя ѝ и да я раздели от мъжа, когото обичаше.

Усмивката ѝ стана по-широка. Повече от всякога приличаше на мадона. После повиши глас и извика:

– Джордж, Джордж! О, ела тук! Опасявам се, че стана ужасна злополука... Бедният господин Еванс...

КРАЙ

© 1934 Агата Кристи
© 1995 Елена Захариева, превод от английски
© 1995 Иван Захариев, превод от английски

Agatha Christie
Accident, 1934

Публикация

Агата Кристи. Загадката на Листърдейл. Разкази
Издаелство „Абагар холдинг“, София, 1995 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7816>]